

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/72/2019
Identifikačné číslo spisu:	1718201288
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1718201288.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne E. bývajúcej v B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Olexova Vasilisin s. r. o., so sídlom v Bratislave, Gorkého 6, IČO: 36 820 059, proti žalovanému E., bývajúcemu vo R., zastúpenému Advokátskou kanceláriou Sodoma Vulgan, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Kominárska 2, 4, IČO: 47 254 084, o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 40 C 4/2018, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2018, sp. zn. 2 Co 112/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2018, sp. zn. 2 Co 112/2018-51 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 13. júla 2018, v č. k. 40 C 4/2018-10 zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia z 19. júna 2018, ktorým žiadala, aby súd uložil žalovanému umožniť jej vstup a užívanie rodinného domu so súpisným číslom XXX, ktorý je vedený ako rozostavaná stavba na pozemku reg. „C“, parc. č. XXX/XX o výmere 110 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie, zapísaný na LV č. XXX, vedený katastrálnym odborom Okresného úradu Pezinok, pre katastrálne územie R., obec R., ktorý je predmetom bezpodielového spoluvlastníctva strán na účely bývania. Okresný súd prostredníctvom Registra obyvateľov SR zistil, že žalobkyňa má odo dňa 13. júna 2018 evidovaný trvalý pobyt na adrese E. v B. a predtým mala evidovaný ako trvalý pobyt len obec R. od 25. augusta 2015. Okresný súd poukázal na charakter a účel neodkladného opatrenia s tým, že medzi základné obsahové náležitosti návrhu patrí preukázanie splnenia základných podmienok vzniku potreby neodkladnej úpravy pomerov. Dospel k záveru, že skutkové tvrdenia, ktoré uviedla žalobkyňa dostatočne nepreukazujú podmienky vzniku potreby neodkladnej úpravy pomerov. Žalovaný vymenil zámky na rodinnom dome pred štyrmi rokmi v mesiaci september 2014 a zdôraznil, že žalobkyňa sa počas skoro štyroch rokov nedomáhala uloženia povinnosti žalovanému umožniť jej vstup do rodinného domu, aj keď patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd prihliadol na skutočnosť, že sama žalobkyňa v konaní o vysporiadanie bezpodielového

spoluvlastníctva navrhuje, aby bol rodinný dom prikázaný do výlučného vlastníctva žalovaného. Súd sa zaoberal tiež mesačnými splátkami úveru, ktoré po zániku manželstva pravidelne hradí žalovaný a v rámci vysporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) prejavil vôľu prevziať povinnosť splácať úver až do jeho úplného splatenia.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 28. septembra 2018 sp. zn. 2 Co 112/2018 uznesenie Okresného súdu Pezinok č. k. 40 C 4/2018-10 z 13. júla 2018 zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého žalovaný je povinný umožniť žalobkyni vstup a užívanie rodinného domu, vedeného ako rozostavaná stavba na parcele č. XXX/XX, parc. reg. „C“, o výmere 110 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, v okrese Pezinok, v obci R. v katastrálnom území R., zapísaný na liste vlastníctva č. XXX., vedenom Okresným úradom Pezinok - katastrálny odbor, ktorý je predmetom bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného, na účel bývania. Žalovaného poučil, že súdnej ochrany sa môže domáhať podaním žaloby proti žalobkyni neodkladného opatrenia, ako žalovanej, v právnej veci o určenie spôsobu užívania nehnuteľnosti tvoriacej predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov (predmetný rodinný dom). Následkom úspešnej žaloby je zrušenie neodkladného opatrenia. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v celom rozsahu. Mal za to, že žalobkyňa osvedčila svoj nárok, že predmetom konania vo veci je vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a z obsahu spisu a predložených listín vyplynulo, že strany sporu ako bývalí manželia sa nedokážu dohodnúť pri riešení otázky o spornom výkone práv a povinností k spoločnej veci. Odvolací súd pri preskúmvaní správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie neriešil otázku, kto je oprávnený naďalej užívať rodinný dom a kto bude musieť dom vypratať, pretože túto otázku vyrieši príslušný súd pri rozhodnutí o vysporiadaní BSM. Za danej situácie mal za významné, že obe strany sporu zastávajú názor, že nehnuteľnosť patrí do BSM, a preto pokiaľ žalovaný vyzval žalobkyňu, aby odišla z rodinného domu, tento stav je nutné upraviť navrhovaným neodkladným opatrením. Práve tvrdenie žalobkyne a jej obava z vypratania rodinného domu, bolo dôvodom podania jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj z dôvodu, že nemá zabezpečené bývanie s dieťaťom a musí bývať v podnájme, na ktorý nemá peniaze.

3. Toto uznesenie napadol včas podaným dovolaním žalovaný, ktorého prípustnosť odvodzuje z § 420 písm. f/ CSP z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa dňa 19. júna 2018 podala na Okresný súd Pezinok návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Okresný súd Pezinok návrh zamietol. Voči uvedenému uzneseniu podala žalobkyňa 1. augusta 2018 odvolanie. Následne bolo dňa 27. septembra 2018 doručené odvolanie, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, a uznesenie o zamietnutí návrhu, žalovanému spolu s výzvou na vyjadrenie (č. l. 50 a nasl.). V tejto výzve bola žalovanému určená lehota 10 dní na vyjadrenie, teda posledný deň lehoty pripadol na 8. októbra 2018. Žalovaný už dňa 5. októbra 2018 podaním vysvetlil aktuálny stav, jeho postoj k veci a dôvody, pre ktoré považuje rozhodnutie Okresného súdu Pezinok za správne. Krajský súd v Bratislave vydal svoje rozhodnutie už 28. septembra 2018 teda deň po tom, čo bola doručená výzva žalovanému, v ktorej mu bola uložená lehota 10 dní. Krajský súd v Bratislave teda rozhodol bez toho, aby sa žalovaný vo veci mohol vyjadriť. Týmto pochybením odňal žalovanému uskutočniť jeho procesné práva, pričom toto pochybenie dosahuje intenzitu porušenia práva na spravodlivý súdny proces.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie ako nedôvodné a neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, ktoré má predpísané náležitosti (§ 428 CSP), podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v

konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno iba v prípadoch Civilným sporovým poriadkom výslovne stanovených napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

11. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd vyzval žalovaného na vyjadrenie dňa 10. septembra 2018, pričom táto výzva bola uložená na pošte dňa 14. septembra 2018 a výzvu si žalovaný prevzal dňa 27. septembra 2018. Teda, keď odvolací súd rozhodol dňa 28. septembra 2018, odňal možnosť žalovanému sa vyjadriť k veci v 10 dňovej lehote.

12. Podľa článku 9 Základných princípov CSP strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon.

13. Podľa článku 3 ods. 1 Základných princípov CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

14. Relevantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), vzťahujúca sa k danej veci a princípy sú zhrnuté v rozhodnutí vo veci Ringier Axel Springer a.s. proti Slovenskej republike, č. 35090/07, § 85 a § 86, 4. október 2011, a neskôr uvedené zopakované v prípade Trančíková proti Slovenskej republike, č. 17127/12 § 39, 13. jún 2015, podľa ktorej:

- princíp rovnosti zbraní, ktorý predstavuje jeden z prvkov širšieho konceptu práva na spravodlivý proces vyžaduje, aby každej strane sporu bola daná rozumná možnosť prezentovať svoj prípad za podmienok, ktoré ju nevystavujú podstatnej nevýhode vo vzťahu k druhej strane sporu (Niderost-Huber proti Švajčiarsku, č. 18990/91, 18. február 1997, § 23),

- koncept práva na spravodlivý proces požaduje právo na kontradiktórny proces, v súlade s ktorým strany sporu musia mať príležitosť nielen mať vedomosť o dôkazoch, ktoré sú potrebné pre ich úspech v spore, ale tiež mať vedomosť o všetkých vykonaných dôkazoch a predložených vyjadreniach za

účelom vplývať na rozhodnutie súdu. Akokoľvek, právo na kontradiktórny proces nie je absolútne, a toto právo môže závisieť na špecifických črtách daného prípadu (Krčmář a ostatní proti Českej republike, č. 35376/97, § 40, 3. marec 2000, Hudáková proti Slovenskej republike, č. 23083/05, § 26, Asnar proti Francúzsku (č.2) č. 12316/04, § 26, 18. október 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05 § 26, 3. júl 2008),

- konkrétny účinok daných vyjadrení k rozsudku domáceho súdu má len malý význam. Je na stranách sporu posúdiť, či je alebo nie je potrebné sa vyjadriť (Milatová a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, § 65, Gaspari proti Slovinsku, č. 21055/03, § 52, 21. júl 2009),

- zvlášť dôležitá v týchto veciach je dôvera účastníkov v spravodlivosť justície, ktorá je založená na viere, že títo mali možnosť vyjadriť svoje názory ku každému dokumentu založenému v spise (Asnar proti Francúzsku (2), č. 12316/04, § 25, 18. október 2007),

- nedoručenie písomných vyjadrení alebo dokumentov druhej strane a neumožnenie vyjadriť sa k nim v niektorých prípadoch nepredstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces, keď udelenie takýchto práv a príležitostí by nemalo žiadny vplyv na výsledok konania a ustálený právny prístup v danej veci nebol spochybnený (Stepinska proti Francúzsku, č. 1814/02, § 18, 15. jún 2004, Sale proti Francúzsku, č. 39765/04, §§ 18, 19, 21. marec 2006, Verdu Verdu proti Španielsku, č. 43432/02, §§ 26 až 28, 15. február 2007).

15. Keďže porušenie práva na spravodlivý proces vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdu v odvolacom konaní, bolo žalovanému znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

16. Z týchto dôvodov preto dovolací súd dovolaniu vyhovel podľa ustanovenia § 449 ods. 1 CSP, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.